

ÅR 2000

AF Louis Nielsen

På mange måder er det ejendommeligt, at et nytår skal opfylde sindene og tanker så meget, som dette kommende nytår gør. Naturligvis er det noget særligt, ikke alene at gå fra et århundrede til et andet, men samtidig at gå fra et årtusinde til det næste.

Vi ser her helt bort fra, at det egentlig først er i 2001, at århundredskiftet og årtusindskiftet sker, for medierne har for længe siden gjort årstallet 2000 til årtusindskiftet.

Det, som gør nytår så fascinerende for os, er den mulighed det synes at give os for en ny begyndelse, men det er sjældent om overhovedet nogen sinde, at nytår gør os til nye mennesker, eller at det gør verden til en anden og bedre verden at leve i. Det sker kun ved at blive født på ny og blive en ny skabning i Kristus og det sidste først, når Herren Gud skaber "de nye himle og den nye jord", som er kristnes håb.

Fine forventninger

Håbet om grundlæggende ændringer i ens tilværelse og om uhørt lykke og fremgang for menneskeheden i et kommende årtusinde er mange menneskers forventninger, som de møder det nye år, måske med en ny baby eller deres første baby.

Derfor er der mange, som vil ofre uhyre beløb for at gøre nytårsfejringen år 2000 fantastisk og grænseoverskridende. Forlængst er alle de dyreste hoteller og restauranter, operaer, teatre og koncertsale overbookede.

At år 2000 samtidig er året, hvor der er flere fattige, flere flygtninge, flere ramt af krig, flere nødlidende mennesker end nogensinde, skal ikke få lov til at slå skår i nytårsfejringen, for også i år 2000 vil vi være i salveten og være det som aldrig før.

Alvorlige advarsler

Hvilke chancer er der for, at den forkælede del af menneskeheden, som vi tilhører, hører Jesu advarsel og giver agt på den: "Mener I, at de (dem tårnet faldt på, og dem Pilatus lod dræbe) var større syndere end alle andre gallæere, siden det gik dem sådan? Nej, siger jeg, men *hvis I ikke omvender jer*, skal I alle omkomme, ligesom de" (Luk 13:1-5).

Er der mon nogen, der midt i denne kæmpe nytårsfejring i deres samvittighed mindes fra bibelhistorien fortællingen om kong Belshazzars gæstebud og den usynlige hånd, som skrev: "Mené, mené, teqél, ufarsín: "Du er vejet på vægten og fundet for let" (Dan 5)?

Rigdom og tryghed og overflod af mad har altid haft en forhærdende virkning på menneskers i forvejen sær-

Nu, hvor mennesker møder det nye år, er der hos mange et håb om grundlæggende ændringer i ens tilværelse og en forventning om uhørt lykke og fremgang for menneskeheden i et kommende årtusinde.

deles hårde hjerter. Men det besynderlige er, at overfloden ikke mætter eller skaber tilfredshed, tværtimod efterlader den en stadig hunger efter mer', mer' og en stadig frygt for at miste det, man har.

Frygt for computernedbrud

I den anden ende af spektret ser vi derfor den store uro og bekymring, ja ligefrem frygt, mange mennesker ser frem til årtusindskiftet på. Hvad med år 2000 problematiseringen, som møder os i det frygtede computersammenbrud og med det sammenbrud i en mængde elektronisk styrede systemer?

På en måde er det såre besynderligt. For er ikke netop computerteknikken med alle dens afledninger, menneskehedens til dato største triumf? På så mange måder har den løftet os ud af vore begrænsninger, så vi næsten kan se på os selv som almægtige og potentielt alvidende.

Intet synes os længere umuligt. Vi frygter altså vor egen skaberformåen, og at vi skulle være afhængige og faktisk ikke kan tage vare på os selv. Men vil vi erkende, at det faktisk er sådan? Næppe, for det kunne bevirke, at vi seriøst måtte overveje, om vi måske alligevel skulle trænge til Gud.

Computerteknikken er brand ny. Men menneskets oprør, ensomhed og frygt er så gammel som fra dengang, Adam blev drevet ud af Paradiset. Esajas, en af Israels gamle profeter, ironiserer over det i disse ord:

“Bel går i knæ, Nebo synker sammen,
gudebillederne læsses
på lastdyr og okser.
De, der blev båret af jer,
løftes op på trætte dyr;
men de synker sammen og går i knæ,
de kan ikke bringe deres byrde i sikkerhed,
guderne selv må gå i fangenskab.

Hør mig, Jakobs hus,
alle, der er tilbage af Israels hus:
Lige fra fødslen blev I løftet op,
I blev båret fra moders liv.

Til I bliver gamle, er jeg den samme,
til I bliver grå, bærer jeg på jer.
Det har jeg gjort, og jeg vil stadig løfte jer,
bære på jer og bringe jer i sikkerhed”.

Esajas 46:1-4.

Tegn i sol og måne

Ingen af os ved, hvad år 2000 bringer, vi ved ikke engang, hvad den næste måned bringer. Jesus har fortalt os, at en gang ved tidernes ende “skal der ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folkene gribes af angst, rådvilde over havets og brændingens brusen.

Mennesker skal gå til af skræk og frygt for det, der kommer over verden, for himlens kræfter skal rystes. Men når disse ting begynder at ske, så ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig” (Luk 21:25-28).

Hvornår det sker, ved vi ikke.

Det kan blive før vi aner, det kan også trække længe ud endnu. Kun Gud ved det. Men om det er længe eller kort, så er det for den kristne gode nyheder, for Jesus kommer igen. Fordi han er vor Frelser og Jakobs Gud vor tilflugt og hjælp, “frygter vi ikke, når jorden skælver og bjergene vakler i havets dyb, når vandet larmer og bruser og rejser sig, så bjergene bæver” (Salme 46:3-4).

Skulle vi ikke kapitulere over for denne overmagt? Bøje vore knæ og bekende, at Gud er Gud og gøre, som Paul Gerhardt i salmen “Befal du dine veje”:

kaste al vor smerte
på Herrens stærke magt,
og håb, o håb, mit hjerte,
vær trøstig, uforsagt!
Du er dog ej den herre,
som alting råde bør;
Gud monne sceptret bære,
og alting vel han gør.

Under det scepter kan nu og hvert et øjeblik, du har tilbage, blive virkelig godt og fyldt af håb.

Narnias verden

I sidste nr. kommenterede vi første halvdel af C. S. Lewis Narnia-bog »Hesten og Drengen«. Her kommer kommentarer til anden del. Vi slår følge med drengen Shasta og pigen Aravis, da de er på vej mod Ærkenland og Narnia for at advare dem mod prins Rabadash' angreb på Narnia.

Af Louis Nielsen

I det 10. kapitel møder rejseselskabet eneboeren fra Det sydlige Grænseland. De er alle meget forkomne, og Aravis er endda blevet såret af en løve. Eneboeren fortæller dem, at Rabadash i dette øjeblik er ved at krydse Den bugtede Pil og siger så til Shasta:

"Hvis du løber videre nu, uden et øjeblik tøven, vil du stadig kunne nå at advare kong Lune". Shasta tabte næsten modet, da han hørte disse ord, for han syntes ikke, han havde nogen kræfter tilbage. Og han krympede sig indvendig over, at manden kunne stille et så tilsyneladende grusomt og uretfærdigt krav. Han havde endnu ikke lært, at dersom man har gjort en god gerning, belønnes man som regel med at blive sat til at gøre en anden og sværere og bedre. Men det eneste, han sagde højt, var: "Hvor er kongen?" "Hvis du fortsætter ligeud, vil du finde kong Lune. Men løb, løb - bliv ved med at løbe." (s.134-35).

I kristenlivet gives der ikke nogen endelig hvile og nogen endelig sejr, før vi er hjemme hos Herren. Først da kaldes vi til at hvile. Vi kan aldrig ligesom se tilbage og sige, det er færdigt. Løbet, vi er sat i, slutter først i Himlen. Belønningen for tro tjeneste er at blive sat til mere

tjeneste.

Shasta føler, at det er uretfærdigt, hvorfor skal det lige være ham? Men det skal være ham, fordi det er ham, som har kræfterne. Det føler han ganske vist ikke selv, men det ved han, som sender ham. Derfor "løb, løb, bliv ved med at løbe. Du vil finde kong Lune."

Opholdet hos eneboeren fra Det sydlige Grænseland sætter gang i mange tanker og overvejelser både hos Bri og Aravis, begge ny-tilkomne, lad os ikke glemme det:

"God morgen, Bri" sagde Aravis. "Hvordan har du det her til morgen?" Bri mumlede et eller andet, ingen af dem forstod. "Eneboeren siger, at Shasta sandsynligvis har nået kong Lune i tide," fortsatte Aravis, "så det ser ud til, at alle vore trængsler er overstået. Nu kan vi omsider komme til Narnia, Bri!" "Jeg kommer aldrig til Narnia," sagde Bri lavmælt. "Er du ikke rask, kære Bri?" sagde Aravis. Omsider vendte Bri sig. Hans ansigt var så sørgmodigt, som kun en hests kan være. "Jeg vil vende tilbage til Calormen," sagde han. "Hvad?" sagde Aravis. "Tilbage til slaveriet?" "Ja," sagde Bri. "Slaveri er det eneste, jeg egner mig til. Hvordan skulle jeg nogen sinde kunne vise mig mellem de frie heste i Narnia? - Jeg overlod en hoppe og en pige og en

dreng til en blodtørstig løve, mens jeg selv galoperede alt, hvad remmer og tøj kunne holde, for at redde mit eget usle skind!" "Vi løb alle sammen, hvad remmer og tøj kunne holde," sagde Hrim. "Det gjorde Shasta ikke!" pustede Bri. "Han løb i hvert fald i den rigtige retning: tilbage. Og det er det, jeg skammer mig mest over. Jeg, som kaldte mig selv stridshest og pralede af at have deltaget i hundrede slag- jeg lod mig besejre af en lille dreng, et barn, et føl, som aldrig havde holdt om et sværd eller fået nogen ordentlig næring eller oplæring hele sit liv". "Jeg ved det," sagde Aravis. "Jeg følte nøjagtig det samme. Shasta var utrolig. Jeg er ikke spor bedre end dig, Bri. Jeg har bidt af ham og set ned på ham, lige siden I mødte os, og nu viser han sig at være den bedste af os alle sammen. Men jeg tror, det vil være bedre at blive og sige undskyld end at tage tilbage til Calormen." "Det kan du sagtens sige," sagde Bri. "Du har ikke vanæret dig selv. Men jeg har mistet alt". "Min gode hest," sagde eneboeren, som ubemærket var kommet hen til dem, fordi hans fodtrin ikke kunne høres i det bløde, dugvåde græs. "Min gode hest, det eneste, du har mistet, er din indbildskhed. Nej, nej, kære slægtning. Du skal ikke lægge ørerne tilbage og ryste manken ad mig. Hvis du virkelig følger dig så fornødt, som du gav udtryk for for et øjeblik siden, må du lære at lytte til fornuft. Du er ikke helt den prægtige hest, som dit liv mellem stakkels umælende racefæller havde givet dig indtryk af, du var. Naturligvis var du taprere og klogere end dem. Det kunne du dårligt undgå at være. Det betyder imidlertid ikke, at du også er noget særligt i Narnia. Men så længe du selv er klar over, at du ikke er nogen særlig usædvanlig hest, så skal du nok i det store og hele komme til at begå dig og klare problemerne, når de kommer. Og nu- hvis du og min anden firbenede slægtning vil komme om til køkkendøren, så har jeg dejlig mask til jer." (s.138-40).

At blive kristen betyder, at man får et nyt liv og introduceres til en helt anden verden, meget forskellig fra den, man kommer fra. Det er en meget afgørende sag for Lewis. Og begyndelsen af ens liv i denne nye verden kan være meget svær. Det falder ikke altid nemt at falde ind i den verden med de normer og manerer, som gælder for den.

Det er svært at blive fribåren og at vandre i den kongelige frihed, som evangeliet sætter for os. Samtidig må vi tage livtag med vor forfængelighed og vore sårede følelser. For forvandling er svær og indebærer smerte og mange nederlag. Som Bri fristes vi til at opgive det og vende tilbage til, hvorfra vi kom.

At ens selvværdsfølelse skal være positiv, og at vi altid skal tænke positivt om os selv, er en af tidens løsener, som indeholder megen sandhed, men derfor kan man vel godt en gang imellem spørge, om det ikke kan overdrides det med selvværdet. Det kan nemt ramme os som en tikkende bombe, når vi møder mennesker, som så åbenlyst er bedre end vi er, og når livet afslører os som feje, hovmodige, indbildske og fjollede. Det er det, som sker med Bri. Og det er en af sjæleffendens beskidte trick at komme til os i den situation og sige til os: "Du kan da godt se, at det aldrig kommer til at gå for dig. Det kan du lige så godt opgive først som sidst".

Det er "bedrøvelsen i verdens forstand", som Paulus kalder den, og som han siger "virker død" (2 Kor 7:10). Bri har lykkeligvis en god, kærlig men uforfærdet sjælesørger ved hånden, som kan fortælle ham sandheden: "Det eneste du har mistet, er din indbildskhed". Aravis' selverkendelse er mere af slagsen "bedrøvelse efter Guds vilje", som Paulus siger, "virker omvendelse til frelse".

Historien kort fortalt

Historien foregår i Narnia og Calormen og de mellemliggende lande, hvor Peter var øverste konge i Narnia, og hans bror og hans to søstre var konge og dronninger under ham. I ørkenlandet Calormen møder vi Shasta. Han finder ud af, at han ikke er søn af den hårde og ukærlige fisker Arsheesh, der er villig til at sælge Shasta som slave. Han flygter derfor. Under flugten møder han pigen Aravis. De to kan ikke lide hinanden, men da de begge rider på talende Narnia-hest, (Bri og Hrim), slår de følge.

For at komme til Narnia skal de først gennem storbyen Tashbaan, hvor mange farer lur, inden skal de gennem en stor ørken og over en bjergkæde.

Børnene bliver skilt i Tashbaan, og hver for sig får de oplysninger om et planlagt angreb på Narnia. Disse oplysninger må bringes til Narnia, inden fjenden når frem.

Om at se Guds fodspor

I kapitel 11 møder Shasta kong Lune. Men han møder også "Den uvelkomne rejsekammerat", løven Aslan. Den historie havde vi med i vor første artikel om Narnia, Kristent Perspektiv nr.1 1999, side 7 venstre spalte, så den vil vi ikke gentage her. Men læs den igen, hvis du kan komme til det. I "Hesten og drengen" er det side 149-53. Efter Shastas rystende men forvandlende møde med Aslan begynder kapitel 12 med følgende refleksion:

"Var det alt sammen en drøm?" spurgte Shasta undrende sig selv. Men det kunne ikke have været en drøm, for i græsset foran sig så han det store aftryk af løvens højre forpote. Det tog pusten fra en at tænke på den vægt, der kunne lave et sådant fodspor. Men det var ikke kun dets størrelse, der var værd at bemærke. Mens han kiggede på det, begyndte der at løbe vand ud i bunden af det. Snart var det fyldt helt op, og så løb vandet over, og en lille strøm rislede forbi ham, ned ad den græsbevoksede bakkeskråning. Shasta bøjede sig og drak dybt og længe - og dyppede så ansigtet og sprøjtede vand over hovedet. Vandet var meget koldt - og klart som glas - og det fornyede hans kræfter. Han rejste sig, rystede vandet ud af ørerne, kastede det våde hår tilbage fra sin pande og begyndte at studere sine omgivelser." (s.154).

Vi kender utvivlsomt alle til, at tvivl kan anfægte os. Er nu "det med Jesus fra Nazaret" sandt (Luk 24:18 ff.)? Men så ved vi, at han har efterladt sig så mange spor, som umiskendeligt viser os, at Han har været her. Så er vi ikke mere i tvivl. Omridsene af hans væren her er vældige, mægtige og vægtige, som Han selv er det. Og så oplever vi ham, som det levende vandløb, som vi kan drikke af og forfriskes ved, som også afklarer os og giver os nyt mod og ny styrke.

Om at mærke den lurende fare

Shasta er nu i Narnia. Og han møder nogle af Narnias indbyggere, et pindsvin, en kanin, et egn, en faun, en mus, "der alle snakkede i munden på hinanden og alle var enige med pindsvinet", nemlig at det, Shasta fortalte om den fare, som truede Narnia, "var en såre bemærkelsesværdig nyhed, og at nogen burde fortælle det til en eller anden, der kunne gøre noget ved det." Men det sker ikke, "for det var sandt at sige sådan, at de væsener, der boede i Narnias skove i denne gyldne tidsalder, hvor heksen og vinteren var forsvundet og Peter, Den øverste Konge, herskede fra Cair Paravel, var så lykkelige og trygge, at de var ved at blive en smule forsømmelige." Og sådan var det forblevet, hvis ikke "to mere praktisk indstillede væsener" dukkede op i den lille skov, den ene en dværg, den anden en hjort:

"Ved løvens manke!" brølede dværgen, så snart han havde hørt nyheden. "Hvis det er rigtigt, hvorfor står vi så alle

Dronning Susan er mere som en almindelig voksen kvinde. Hun går aldrig med i krig, selv om hun er en fortræffelig bueskytte." (s.167).

Allerede her går en skygge ned over Susan. I den sidste af Narnia eventyrene spørges der: "Hvor er dronning Susan?" og Peter svarer alvorligt "Min søster Susan er ikke længere en af Narnias venner". Den forgængelige verden optager Susan mere end kampen for Narnia. Og hun har udrustningen til at kunne være med i krigen. Vi bedrøves over Susan og i vore hjerter dukker andre navne op, den virkelige verdens Susan'er.

Man red langs en sti, som hele tiden blev smallere og til sidst langs kanten af en afgrund:

"Shasta gyste ved tanken om, at han havde gjort det aftenen i forvejen uden at være klar over det. "Men der kunne naturligvis ikke være sket noget," tænkte han, "for løven gik til venstre for mig. Han var hele tiden mellem mig og afgrunden." (s.167).

Det er svært at blive fribåren og at vandre i den kongelige frihed, som evangeliet sætter for os. For forvandling er svær og indebærer smerte og mange nederlag. Som Bri fristes vi til at opgive det og vende tilbage til, hvorfra vi kom.

sammen her og snakker. Fjender ved Anvard! Vi må straks sende besked til Cair Paravel. Hæren må sendes af sted. Narnia må komme kong Lune til undsætning." (s.157).

Er det ikke ofte sådan med kirken? Vi bliver åndeligt dovne og magelige og har nok i vore egne ting og med at have det hyggeligt indendøre. Vi bliver snakkesalige, og alt bliver til snak, men uden handlen. Vi undervurderer de farer, som truer kirken og kristenlivet. Vi glemmer, at vi er sat i en åndelig kamp, glemmer at være kampberedte. Det er meget ofte ikke teologerne, de intellektuelle og lederne, der ser faren først og kalder os til orden, men just dem Lewis så rammende kalder "praktisk indstillede væsener", de som spørger "Hvis det er rigtigt, hvorfor står vi så alle sammen her og snakker?"

Om at opgive kampen

Videre til "Slaget ved Anvard", kapitel 13. Her spørges: "Og hvor er dronning Susan?" og svaret prins Corin giver er:

"På Cair Paravel. Hun er ikke som Lucy, der er lige så god som en mand eller i hvert fald lige så god som en dreng.

Det behøver vist ingen kommentarer.

Det afgørende møde med Aslan

Mangt og meget mere i "Hesten og drengen" har vi haft lyst til at citere, ikke mindst den aldeles kostelige scene, hvor Rabadash i Aslans nærvær afslører sig som den latterlige person, han er (s.193 ff.). Men vi slutter nu med nogle citater fra kapitel 14: "Hvorledes Bri blev en kloge hest".

"Bri," sagde Aravis, som ikke var synderlig interesseret i, hvordan hans hale så ud, "der er noget, jeg længe har villet spørge dig om. Hvordan kan det være, du går og sværger ved Løven og ved Løvens manke? Jeg troede, du hadede løver." "Det gør jeg også", svarede Bri. "Men når jeg taler om Løven, mener jeg naturligvis Aslan, Narnias befrier, som fordrev heksen og vinteren. Alle narniere sværger ved ham." "Men er han en løve?" "Nej, nej, naturligvis ikke," sagde Bri halvt chokeret. "Alle de historier, jeg har hørt om ham i Tashbaan, siger, at han er det," svarede Aravis. "Og hvis han ikke er en løve, hvorfor kalder du ham det så?" "Tja, det vil du næppe kunne forstå, så ung du er," sagde Bri. "Og jeg var kun et lille føl, da jeg forlod Narnia, så jeg har heller ikke rigtig forstået det." (s 181-82).

Bri stod med ryggen til den grønne mur, mens han sagde dette, og de to andre stod med front mod ham. Han talte i et temmelig overlegent tonefald med øjnene halvt lukket; det var derfor, han ikke så Hrim og Aravis ændre ansigtsudtryk. De havde god grund til at måbe og stirre; for mens Bri stod og snakkede, så de en løve springe op på toppen af den grønne mur udefra. Den var kæmpestor, og den var mere lys og smuk og frygtindgydende end nogen anden løve, de nogen sinde havde set. Og den sprang med det samme ned inden for muren og begyndte at gå hen mod Bri "Når de omtaler ham som en løve," fortsatte Bri, "mener de uden tvivl kun, at han er stærk som en løve eller (over for vore fjender, naturligvis) vild som en løve. Eller noget i den retning. Selv en lille pige som dig, Aravis, må da kunne indse, at det ville være temmelig fjollet at tro, at han er en rigtig løve. Det ville være uærbødigt. Hvis han var en løve, ville han jo bare være et dyr ligesom os andre." (Og her begyndte Bri at le) "Hvis han var en løve, ville han have fire poter og en hale og knurhår ... åh, uh, n-nej! Hjælp!" For netop som han havde sagt ordet "knurhår", havde et af Aslans faktisk kildet ham i øret. Bri skød som en pil ned i den anden ende af indhegningen, hvor han gjorde omkring; for muren var for høj, til at han kunne sætte over den, og han kunne ikke komme længere væk. Aravis og Hrim trak sig begge forskrækket tilbage. Der var et øjeblik dyb stilhed. Så løftede han hovedet og hævede stemmen. "Bri," sagde han. "Din stakkels, stolte, forskræmte hest- kom nærmere. Nærmere endnu, min søn. Vær ikke bange. Rør mig. Lugt til mig. Her er mine poter, her er min hale- dette er mine knurhår. Jeg er et ægte dyr." "Aslan," sagde Bri med skælvende stemme. "Jeg er bange for, at jeg har opført mig temmelig dumt." "Lykkelig den hest, som ved det, mens den stadig er ung. Eller det menneske, som ved det. Kom nærmere, Aravis. Se! Mine kløer er trukket tilbage. Denne gang river jeg dig ikke." "Denne gang, herre?" sagde Aravis. "Det var mig der sårede dig," sagde Aslan. "Jeg er den eneste løve, I har mødt under hele jeres rejse. Ved du hvorfor jeg rev dig?" "Nej, herre." "Sårene på din ryg var rift for rift, smerte for smerte, blod for blod mage til de striber, pissen trak på ryggen af din stedmors slavinde, som blev straffet fordi du havde givet hende et sovemiddel. Du havde godt af at vide, hvordan det føltes." (s.182-84).

Dette er et meget afgørende sted i "Hesten og drengen". Sandhedens time for Hrim, Bri og Aravis, da han, som de kun har kendt som et navn og et rygte, viser sig for dem, som han er. Og det er det afgørende øjeblik for hver af os. Allernærmest har Hrim været, for hun har hele tiden elsket Aslan, selv om hun ikke har kendt ham: "Min kære datter," sagde Aslan, i det han anbragte et løvekys på hendes skælvende, fløjlsbløde mule, "jeg vidste, at du ikke ville tøve med at komme til mig. Du skal blive belønnet."

Fjernere har Aravis og Bri været. Alligevel er løven fuld af kærlighed til dem. Han forskrækker dem med sin majestæt, men opmuntrer dem og indbyder dem kærligt at komme til sig. Også selv om de har alle mulige vrangforestillinger om ham, Bri aller flest.

Det er inkarnationen, som betones i dette møde mellem Bri, Aravis og Aslan. "Jeg er et ægte dyr," siger Aslan. Det er opstandelsedagens understregning af inkarnationens evige gyldighed, der kommer til orde her som i Jesu ord til den tvivlende og vantro Thomas (Joh 20:24-29). "Og lykkelig den hest som ved det, mens den stadig er ung. Eller det menneske, som ved det." Lewis kan meget vel tænke tilbage på alle vantroens år i hans eget liv. Og på

alle kloge forsøg på at bortforklare, at Kristus er virkelig, at han blev menneske, og at hvad der fortælles om ham i evangelierne, ikke er myter og sagn og ikke bare teologiske symboler, men vaskeægte sandhed og mere gennemtrængende virkelighed end nogen anden virkelighed.

Lewis understreger også Aslan som den eneste: "Jeg er den eneste løve, I har mødt under hele jeres rejse." Det samme husker vi, fortalte Aslan også Shasta. Han er ikke bare den ene frelser, vogter, beskytter og leder for sine egne, han er også den retfærdige dommer, som handler retfærdigt og ikke tillader os at handle egoistisk uden omtanke for andres lidelser og smerter. Hos ham er der ikke personsanseelse, og en slavepige betyder lige så meget for ham som en kongedatter.

Aravis er allerede nu efter kort tids færd under Aslans navn en meget anderledes pige, end hun var første gang, vi møder hende i fortællingen.

Fra slavedreng til prins

Aslan forlader dem med ordene:

"Vær muntre og glade, små venner, vi mødes snart igen. Men inden da vil I få en anden gæst."

"Godt en halv time senere blev de to heste kaldt om til bagsiden af huset for at spise dejlig mad og Aravis, der stadig skridtede eftertænksomt frem og tilbage, fór sammen ved den skingre lyd af en trompet uden for muren. "Hvem er det?" sagde Aravis, da hun var kommet hen til døren. "Hans Kongelige Højhed prins Cor af Ærkenland," sagde en stemme udefra." (s.184-85).

"Hans kongelige Højhed Prins Cor af Ærkenland søger audiens hos Aravis Tarkana," sagde herolden Prinsen selv kom ind. Han bukkede - og i betragtning af, at han var prins, var det ikke noget særlig elegant buk. Aravis nejede, og hun gjorde det ganske udmærket, for hun havde naturligvis lært, hvordan det skulle gøres. Så kiggede hun op og så, hvad denne prins var for en person. Han var blot en dreng Aravis kiggede en ekstra gang på hans ansigt, før hun gispede og udbrød: "Jamen, det er jo Shasta!" (s.185).

"Men, Sha... Cor, mener jeg - du har endnu ikke fortalt mig noget om kong Lune og hvordan han fandt ud af, hvem du var." "Lad os først sætte os ned," sagde Cor. "For det er en temmelig lang historie. I øvrigt kan jeg godt fortælle dig, at min far er alle tiders. Jeg ville have været lige så glad - eller i hvert fald næsten lige så glad - selv om han ikke havde været konge. Og det kan heller ikke tage humøret fra mig, at jeg nu skal til at lære dannelse og al sådan noget rædsomt noget. Men du vil gerne høre historien. Udmærket - Corin og jeg er tvillinger. Og en uges tid efter, at vi var blevet født, blev vi åbenbart ført til en viis gammel kentaur i Narnia, så han kunne velsigne os eller noget i den retning. Måske har du endnu ikke set nogen kentaurer? Der var nogle med i slaget i går. Yderst bemærkelsesværdige personer, men jeg kan ikke påstå, at jeg føler mig helt fortrolig med dem endnu. Der er temmelig mange ting, vi kommer til at vænne os til heroppe i nord, Aravis." (s.187-88).

For drengen, den ene af bogens hovedpersoner, er det en kolossal omvæltning, han har oplevet fra slavedreng i Calormen til prins i Ærkenland.

Den forvandling hænger primært sammen med, at han har fået en anden far, sin virkelig far, kong Lune af Ær-

kenland. Han er, med Shastas ord eller snarere prins Cors, "alletiders". Shasta, nej Cor, er blevet søn, kongelig søn. Præcist det er også enhver af os, som hører Kristus til.

Mødet med et nyt samfund

Det indvarsler et nyt og andet liv, og Cor er klar over det og rede til at møde det med godt humør. Han har endnu ikke kongelige manerer, han har meget at lære, og han ved det. Til det nye liv hører også et nyt land, et nyt samfund befolket af "bemærkelsesværdige personer". Jeg gætter på, at Cor, hvis han var en moderne teenager, vil have været fristet til at sige "dødssyge individer", men han er allerede begyndt at lære, og til det hører at have respekt for dem, som befolker Guds rige.

Mon ikke det er kirken, Lewis tænker på her. For en-

Allernærmest har Hrim været, for hun har hele tiden elsket Aslan, selv om hun ikke har kendt ham: "Min kære datter," sagde Aslan, i det han anbragte et lovekys på hendes skælvende, fløjlsbløde mule, "jeg vidste, at du ikke ville tøve med at komme til mig. Du skal blive belønnet."

hver nyomvendt, især en ung nyomvendt kan mødet med kirken være en rystende oplevelse. Men vi hører hjemme her, og kirken er en af de mange ting, vi må "vænne os til heroppe i Norden". Lewis selv vidner om, at han fandt kirken fremmedartet, f.eks. brød han sig ikke om kirkens sange og kirkens musik. Nogle af de mennesker, han mødte i kirken, var heller ikke mellem dem, han brød sig mest om. Alligevel lagde han afgørende vægt på at være en del af den lokale kirke og at identificere sig med den trods alle dens mangler og fejl. Det hørte for ham simpelthen kristenlivet til også at være en aktiv del af kirken.

Der tales meget i vore dage om, at kirken må tilpasse sig den tid, vi lever i, og det er som om, at det ligger i oplægget, at kirken skal antage den kultur, den er omgivet af. Forandringer, også kulturelle forandringer er nødvendige, men jeg vil også mene, at evangeliet er kulturelt skabende. Det bøjer sig ikke passivt for nogen tids kultur, men ønsker at trænge ind i den og omforme den, som det ønsker at omforme og nyskabe hvert et kristent menneske.

Den nyskabelse, som også er en omskabelse af deres selvopfattelse, deres manerer og deres værdier, er Cor og Aravis fuldt beredte på. Let bliver det ikke, måske endda forfærdeligt, men de vil tage det med godt humør.

"Jeg bliver ved med at rulle mig"

Men Bri har problemer med det. Derfor forhaler han også hele tiden sin endelige afrejse til Narnia og ønsker at trække tiden ud. Han kan ikke tåle de slag mod hans forfængelighed, som det nye liv i Narnia vil berede ham. Og han er så forfærdelig angst for at falde igennem og ikke kunne beholde sin selvopfattelse:

"Dette mindede endnu en gang stakkels Bri om, hvor lidt han vidste om narnisk sæd og skik, og hvilke forfærdelige fejl han kunne komme til at begå. Så mens Hrim gik af sted som i en lykkelig drøm, blev Bri stadig mere nervøs og forlegen for hvert skridt, han tog. "Op med humøret, Bri," sagde Cor. "Det er meget værre for mig end for dig. Du skal ikke lære dannelse. Jeg skal lære at læse og skrive og under-

vises i heraldik og dans og historie og musik, mens du kan galopere rundt og rulle dig på Narnias grønne enge, lige så tosset du vil." "Men det er jo netop det, der er problemet," stønnede Bri. "Ruller talende heste sig? Hvad nu hvis de ikke gør det? Jeg ville ikke kunne undvære det. Hvad tror du, Hrim?" "Jeg bliver under alle omstændigheder ved med at rulle mig," sagde Hrim. "Jeg tror, det rager dem en sukkerknald, om man ruller sig eller ej." (s.191-92).

Med dette humørfyldte citat tager vi afsked med "Hesten og drengen", den tredje af Lewis' fortællinger om Narnia, historien om "nogle eventyrlige ting, der fandt sted i Narnia og Calormen og de mellemliggende lande i den gyldne tid, hvor Peter var øverste konge i Narnia, og hans bror og hans to søstre var konge og dronninger under ham".

Kristenlivet er anderledes, men det er den fribårnede liv. Det er ikke et liv i slavisk frygt, men et liv i tjeneste, et liv i frihed. Det er ikke et forlorent, selvhøjtideligt liv. Der er plads til leg og alle naturlige glæder i det liv, og vi vogter ikke misundeligt og surt på hinanden. Vi giver hinanden frihed til at være de mennesker, vi er med de glæder, der er naturlige for den enkelte af os. Men vi opmuntrer også hinanden til kærlighed og gode gerninger og til at være sådan og handle sådan, at det vinder respekt og anerkendelse hos Gud og hos mennesker.

Hjælp til at tro

Dette er den femte artikel i en serie om den pinsekarismatiske lære.

I det vi ser hen til Jesus, troens banebryder og fuldender Heb 12:2

AF KARL-JØRGEN HELMICH

Hensigten med gennemgangen er at række en hjælp til at få en hvilende tro, der henter nåde fra troens Herre - Jesus Kristus! Anledningen er pinsekarismatikeres tendens til at gøre tro til kristenlivets centrale emne. I 'herlighedsteologi' ('trosforkyndelse') går man så vidt, så man taler om tro på troen.

På den måde flyttes vægten fra Gud selv og hen til én eller anden psykologisk mekanisme i os, og tro bliver til en lov: "Du skal tro, ellers vil Gud intet være for dig og intet give dig."

Det totale skel

Syndefaldet betød, at mennesket gjorde sig selv til tilværelsens midtpunkt i stedet for, at Skaberen er midtpunkt. Mennesket gjorde sig selv uafhængigt og selvstændigt, kort sagt til sin egen gud.

Derfor måtte Gud efter syndefaldet jage mennesket ud af Edens have. Årsagen til det var, at *"det er jeres synder, der skiller jer fra Gud; jeres overtrædelser skjuler hans ansigt. Es 59.2*

Tro bevæger sig i den stik modsatte retning - tilbage til Skaberen for at gøre ham til Herren. Som der står: *Skilt fra mig kan I slet intet gøre.*¹

Hvad tro er

1. Troens objektive side: Troens indhold er ikke filosofi, men grundlaget for troen er Gud selv, hans ord og gerning. Dermed bliver troen rettet mod Gud og hans søn.

Gud og Jesus er den 'genstand', vi tror På. Troen har retning mod troens 'genstand' og 'mål'. Og troen henter sin motivation og sin kraft fra troens mål. Her kan nævnes: *Tro på Gud, og tro På mig - Joh 14:1b . Stol på Herren af hele dit hjerte - Ordsp 3:5.*

Troen kan også stå for hele troens indhold: *Den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige*² Det centrale er, hvem Jesus er, den korsfæstede og opstandne Kristus - hans person, ord, gerninger, tegn og undere: *Jeg tror, at Jesus Kristus er Guds søn*³.

2. Troens subjektive side: Den bibelske tro er mere end et intellektuelt samtykke til evangeliet. Den er en oprigtig hjertesag og indstilling. Den omfatter hele den indre personlighed - viden, vilje, følelser, samt guds frygt. Troen engagerer alle ens handlinger under ansvaret for andre mennesker og øvrige livsforhold.

Filip sagde: "Tror du af hele dit hjerte, så kan det (at blive døbt) ske." Han svarede: "Jeg tror, at Jesus er Guds søn." Ap G 8:37.

3. Tro på frelsen af nåde alene er det modsatte af lovgerninger - dvs. alle anstrengelser for selv at vinde frelsen. *"Anderledes med den, som ikke har gerninger at opvise, men tror på Ham, som retfærdiggør den ugudelige: ham regnes hans tro til retfærdighed"*⁴.

4. Tro er den 'måde' og den 'kanal', gennem hvilken vi modtager⁵. Og denne kanal er som sagt uden lovgerningernes fordringer. Den består af taknemmelighedens modtagelse af alt det, Gud rækker til os, fordi han under os det for Jesu skyld. Tro er at udbryde: Tænk, tilhører det virkelig mig?!

Luther sagde om Romerbrevet kap. 1-8: Tro er at give Gud ret i det, han siger⁶. Og det gælder både, når Gud siger, at jeg er en synder. Men også når han erklærer mig for retfærdiggjort ved Jesus samt død ved Jesu død. Dette er den største hjælp til at kunne modtage løfterne om helliggørelse⁷.

Dermed siger Luther med rette også, at det modsatte af synd ikke er synde-frihed, men tro på Jesus: *Om synd: at de ikke tror på mig, og: Alt, hvad der ikke er af tro, er synd*⁸.

Det er rigtigt, at Gud ikke tror for os, men han hjælper os med at tro. Troen er ikke et mål i sig selv, men den kommer fra Jesus og har ham som sit mål.

Gud hjælper med at komme til tro

Ingen bliver født ind i denne verden som troende. Hvor kommer troen⁹ fra? *Troen kommer altså af det, der høres, og det, der høre, kommer i kraft af Kristi ord*¹⁰ Lydia er et eksempel på et menneske, som Herren hjælper med at høre: *Herren åbnede hendes hjerte, så hun tog Paulus' ord til sig*¹¹.

Det er ved personen Jesus, at troen kommer: *For at alle skulle komme til tro ved ham*¹². Faderen selv drager¹³ et menneske, og Talsmanden overbeviser mennesker om synd, at de ikke tror på Jesus.

At tage imod Jesus er lig med at tro: *Men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn*¹⁴. Når vi bliver født på ny af Gud, får vi Helligånden, der giver frelsesvished, og dette fører til beken- delsen om, at Jesus er Herre¹⁵.

Hele frelses-processen er en gave, fastslår Paulus: *For I har for Kristi skyld fået skænket den nåde ikke blot at tro på ham, men også at lide for hans skyld, og Thi af nåden er I frelst ved tro; det skyldes ikke jer selv, Guds er gaven*¹⁶.

Hjælp til den ærligt tvivlende

Der er forskel på en 'ærlig' tvivl og vantro og en forhærdet vantro, hvor en person hårdnakket nægter at ville tro eller er ligeglad med troen¹⁷.

En person med en 'ærlig' tvivl udtrykker måske: Jeg ville gerne tro, men kan ikke. Det nye Testamente har eksempler på sådanne personer, der bliver hjulpet af Jesus til at tro.

Disciplen Thomas bliver overbevist af kendsgerningen om Jesu opstandelse, og Jesus siger til ham: *Du tror, fordi*

*du har set mig*¹⁸. En far med en syg dreng råber til Jesus: *"Jeg tror, hjælp min vantro!"* hvorefter Jesus befrier dren- gen. En kananæisk kvinde beder til Jesus for sin plagede datter: Men hun kom og kastede sig ned for ham og bad: *"Herre, hjælp mig!"*¹⁹.

Endnu ikke - men snart

Tro er det modsatte af fysisk at se Jesus herliggjort: *Ham elsker I uden at have set ham, ham tror I på nu uden at se ham*²⁰.

Tro er det modsatte af at se evangeliets fuldstændige opfyldelse: *Et håb, som man ser opfyldt, er ikke noget håb*²¹. Men troen ser det alt sammen i det fjerne på endetidens horisont: *Moses holdt ud, for det var, som om han så den usynlige*²².

Denne tro kalder NT *vort salige håb*, som venter os i himlene, samt *troens fulde vished*. Alt dette har indflydelse på vores vurdering af det jordiske liv: *For vi ser ikke på det synlige, men på det usynlige; det synlige varer jo kun en tid, det usynlige evigt*²³.

Gud styrker troen²⁴

Hos Abraham: *Han tvivlede ikke i vantro på Guds løfte, han blev tværtimod styrket i troen og gav Gud æren og var fuldt overbevist om, at det, som Gud har lovet, har han også magt til at gøre*²⁵. Hos menigheden: *Så at vi sammen kan opmuntres ved vor fælles tro*²⁶. Således blev menighederne styrket i troen.²⁷ Hos Peter: *Jeg bad for dig, for at din tro ikke skal svigte*²⁸.

Løfter om, at Gud bevarer os: *Jer, som af Guds magt ved troen bevares*²⁹. *For alt, hvad der er født af Gud, overvinder verden; og den sejr, som har overvundet verden, er vor tro*³⁰.

Den sproglige betydning

'he'emin' (hebr) = tro.

'pistis' (græsk navneord) = tro

'pistevein' (græsk udsagnsord) = at tro.

* Betydning af tro: Anse for fast, sand, troværdig; have tillid til, stole på, have fortrøstning til.

* Betydning af tillid: Fast overbevisning; tryghed - især om følelsen af tryghed ved fællesskabet med Gud, en hvile i Guds sandhed og trofaste omsorg.

Definition af tro

* Et menneskes positive gensvar på Guds åbenbaring, ord og gerninger.

* Hjertets ægte og tillidsfulde total-holdning over for Gud.

* Anerkendelse og overgivelse til Guds almagt, kærlighed, uforanderlighed, retfærdighed - alt det, der gør Gud til Gud.

* Det praktiske moralske ansvar i alle aspekter af livet.

Når vi bliver frelst
vil de erfarinver vi gør ofte foregå i denne
rækkefølge:

1. *Overbevisning om troens kendsgerninger:*
Gud er der, Jesus er opstanden fra de døde, han kalder, giver troen og frelser.
2. *Troen kommer som en følge af kendsgerningerne.*
3. *Frelsesoplevelsen og frelsesvisheden kommer som en følge deraf.*

Bøn og tro

Kristne tror på, at Gud er til, og Han belønner os, fordi vi søger ham: "Den, som kommer til Gud, må tro, at han er til og lønner dem, som søger ham"³¹ "Ske din vilje", siger vi i Fadervor. Det samme siger Jesus i Getsemane have. Er det samme udgangspunktet for vores bøn, lyder løftet: "Hvis vi beder om noget, som er efter hans vilje, hører han os."³²

Trængsler og tro

Sandheden sætter fri, også sandheden om, at vi ikke undgår trængsler. Lukas styrker prøvede kristne ved at citere Paulus og Barnabas: De styrkede disciplene og formanede dem til at blive i troen og sagde: "I gennem mange trængsler skal vi gå ind i Guds rige."³³

Peter, der selv kendte til trængsler, opmuntrer med ordene: "Da skal I juble, skønt I nu en kort tid, hvis det skal være, må lide under prøvelser af mange slags, for at jeres tro, der er mere værd end det forgængelige guld, der dog prøves i ild, kan stå sin prøve og blive til pris og herlighed og ære, når Jesus Kristus åbenbares". 1. Pet 1:6-7

Jakob taler om et højt mål for kristenlivet - nemlig om at stå med et fuldendt værk, om at være fuldkomne og helstøbte, og om ikke stå tilbage i noget. Ud fra dette mål belyser han trængsler og opmuntrer derigennem: "Mine brødre, I skal kun regne det for glæde, når I kommer ud for prøvelser af forskellig slags; I ved jo, at når jeres tro prøves, skaber det udholdenhed. Og udholdenheden skal føre til fuldendt værk, for at I kan være fuldkomne og helstøbte og ikke stå tilbage i noget". Jak 1:2-4.

Derefter peger han på en vej, der også hjælper igennem trængsler. Vi kan bede om visdom til at kunne forholde os ret til prøvelser: "Men hvis nogen af jer står tilbage i visdom, skal han bede om at få den fra Gud, som giver alle rundhændede og uden bebrejdelser, så vil han få den." Kommer vi med den bøn, giver Gud hellere end gerne den visdom, fordi hans væsen ikke er at bebrejde, men tværtimod at være rundhåndet til at give. Visheden om dette gør, at vi har bedt i tro (vers 6).

Også i det tilfælde, hvor et menneske bliver helbredt fra en lidelse, er det Jesus, som har virket troen: "Den tro, som virkedes af Jesus, har givet ham hans fulde før-lighed, som I alle har set"³⁴.

Afslutning

Tro er, at det går op for mig: Tænk, hele evangeliet er virkelig sandt, det gælder virkelig for mig!

Dermed overvinder vi vantroen, som pastor Fjord Christensen kaldte 'de kristnes største fjende', og som Poul Hoffman har kaldt 'gift fra dødsriget'.

I virkeligheden er tro det allersikreste i denne verden og i den åndelige verden. For tro hviler på og læner sig til Gud selv. Dermed har tro på Gud en stærkere grundvold og forudsætning end alt andet.³⁵

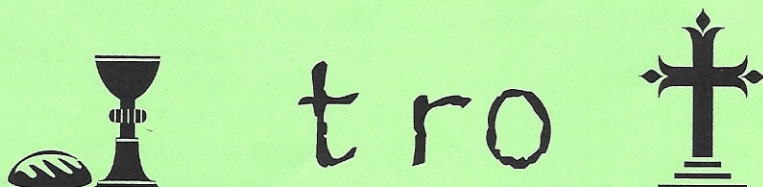
Vi vil slutte gennemgangen med følgende ord fra den baptistiske forkynder F.B. Meyer (1847-1929):

**Jeg så på troen, og troen svandt.
Jeg så på Jesus, og troen vandt.**

Noter:

1. Joh 15:5; 5 Mos 11:22 (1931 overs.)
2. Judas 15:5
3. ApG 8:37
4. Rom 4:4 (1948 overs.)
5. Det nævnte er hovedtanken i bogen af J. Gresham Machen: "What is Faith", Grand Rapids 1974, Eerdmans.
6. Martin Luther: "Vorlesung über den Römerbrief" Munchen 1957, Chr. Kaiser Verlag.
7. F. eks. Rom 6:11
8. Joh 16:9; Rom 14:23
9. "Gud må sige dig i dit hjerte: Dette er Guds ord." Luther
10. Rom 10:17
11. ApG 16:14b
12. Joh 1:7, 1 Pet 1:21
13. Joh 6:44, 16:8-9
14. Joh 1:12
15. Joh 3:5, 1 Joh 5:1, Ef 1:13-14, Rom 8:16, 1 Kor 12:3
16. Fil 1:29, Ef 2:8 (1948 overs.)
17. AgG 19:9: "Men da nogle af jøderne ikke ville tro, men gjorde sig hårde og talte ondt om Vejen..."
18. Joh 20:29
19. Mar 9:24; Matt 15:25
20. 1 Pet 1:8, Heb 11:1, 2 Kor 5:7, Joh 20:29, 1 Joh 4:20
21. Rom 8:24
22. Heb 11:27
23. Tit 2:13, Heb 10:22 (1948 overs.), 2 Kor 4:18
24. Følgende lille 'trick' kan blotlægge vantroen. Hver gang vi træffer et løfte i Bibelen kan vi forestille os, at vi skriver ordet IKKE ind i teksten. Heldigvis står dette IKKE der ikke i Bibelen, men indirekte og mere eller mindre ubevidst indfører vores vantro et IKKE ind i løfterne, og sådan huskes det i vores erindring. Sandsynligvis står den Onde, den store Løgner, bag dette.
25. Rom 4:20
26. Rom 1:12
27. ApG 16:5
28. 22:32
29. 1 Pet 1:5 (1948 overs.)
30. 1 Joh 5:4
31. Heb 11:6
32. 1 Joh 5:14
33. ApG 14:22
34. ApG 3:16
35. Sammenlign med Heb 6:12-20

Traditionen

Dette er den 6. artikel om kirkens forhold til Skriftens autoritet. Denne gang ser vi på, hvor vigtigt det er for os at holde fast ved overleveringen (traditionen) om Jesus, givet os af apostlene.

Af Louis Nielsen

Tradition er et sært belastet ord for mange mennesker. Det lugter langt væk af museum. Samtidig fascineres mange af traditioner og føler en længsel efter traditioner, efter noget, som ligger fast. Hvad er en "last Night at the Proms" uden "Rule Britannia" og "Land of Hope and Glory"? Hvad er juni uden Roskilde-festival, Wimbledon og Tour de France? Netop disse eksempler understreger, at det i dag er medierne, især de elektroniske medier, som ikke alene viderebringer traditioner, men også skaber traditioner.

Kirkeligt set har der de sidste to årtier stået en kamp om traditioner. Ungdommen dengang, som nu er de "halvgamle," gjorde oprør mod deres forældres og deres bedsteforældres traditioner, og langt hen ad vejen var det disse "halvgamle," som sejrede og skabte fornyelse. Efterhånden som fornyelsen er blevet etableret og udbredt, er den blevet lige så meget tradition og enerådende, som nogen anden tradition tidligere har været.

Det gør sig ikke mindst gældende på det gudstjenstlige område, hvor næsten enhver frikirke, som vil regne sig for levende, har sat oplevelsen og følelserne mere i centrum end det tanke-mæssige, opbyggelige og æstetiske udbytte af en gudstjeneste.

I praksis betyder det, at lovsangen og lovsangsgruppen og de frie, impulsive indslag ofte er blevet sat højere end Ordets forkyndelse og traditionel salmesang.

Folkekirken med dens mere hierarkiske opbygning og regelbundne højmesse har på nogle få undtagelser nær haft sværere ved at følge med, og resultatet har ofte været, at folket er strømmet andetsteds hen. En del af det nye "traditionssæt" er, at man ikke længere føler sig så bundet som tidligere til sin kirke.

Det samme gælder for frikirker, som er forblevet mere tradi-

tionelle eller har været for tøvende med at omstille sig til de nye tider.

Hvad skal vi sige til dette? Jeg har ikke trang til at forsvare den ene tradition over for den anden eller indgå i en debat om den nye gudstjenestes fortrin for den gamles eller omvendt. Jeg ønsker simpelt hen at påvise, at ingen af os kan undgå traditioner, og at det heller ikke er ønskeligt ingen traditioner at have.

I denne artikel vil vi herefter beskæftige os med *traditionen som nødvendighed og forudsætning* for kirkens liv og forkyndelse. I næste artikel vil vi beskæftige os med menneskeskabt og institutionel tradition, som vi alt andet lige kan have grund til at forholde os mere kritisk og relativt til.

også blive i Sønnen og i Faderen. Og det er det løfte, som han har givet os: det evige liv" (1 Joh 2:24-25).

Jesus befalede, at vi skal "forkynde evangeliet for alle folkeslag, og lære dem at holde alt det, som han har befalede os" (Matt 28:19-20).

Om de første kristne bevidnes det også, at "de holdt fast ved apostlenes lære og fællesskabet, ved brødets brydelse og ved bønnerne" (ApG 2:42). Også når det gælder det at leve det kristne liv, viser apostlene hen til en lære, som stammer fra Herren, og som er normativ for, hvordan vi som kristne opfører os.

Kol 3:18; 20: "som det sømmer sig i Herren" og "sådan skal det være i Herren"; Ef 4:20-21: "Sådan har I ikke lært om Kristus, så sandt som I har hørt om ham og er blevet

Der er en tendens i frikirkerne til at sidde for
løst på traditionen og til mere at lade sig lede
af hensynet til, hvad der kan vinde tilslutning og
skabe succes end til at være bundne af Ordet.

Men hvilken tradition?

Som kristne er der én tradition, vi nødvendigvis må have fælles, nemlig *overleveringen fra Herren Jesus Kristus gennem apostlene*.

Få af os tænker så meget på den kristne overlevering som tradition. Men overlevering og tradition betyder sprogligt det samme. Paulus f.eks. siger:

"Brødre, jeg vil gøre jer bekendt med det evangelium, som jeg har forkyndt jer, det I også har *taget imod*, som I også *står i*, og som I også *frelses ved*, hvis I da *holder fast* ved det ord, hvormed jeg forkyndte jer det, ellers var det til ingen nytte, I kom til tro. Jeg *overleverede* jer nemlig først og fremmest, hvad jeg også *selv har modtaget*: at Kristus døde for vore synder efter Skrifterne, at han blev begravet, at han opstod på den tredje dag efter Skrifterne *sådan prædiker vi, og sådan kom I til tro*" (1 Kor 15:1-11¹).

Evangeliet defineres her som overlevering eller tradition, som apostlene selv modtog af Herren, og som de gav videre til dem, som tror. Uden for denne prædiken af ordet, modtagelse i tro og holden sig til ordet er der ingen frelse, omvendt er frelsen sikret for enhver, som tror evangeliets ord og holder fast ved det.

Så enkelt er det. Johannes formulerer sig ikke som Paulus, men han er ikke mindre overbevist end Paulus om, at "vi skal lade det, vi har hørt fra begyndelsen blive i os, (og) hvis det vi har hørt fra begyndelsen bliver i os, vil vi

oplært i ham, sådan som det er sandhed i Jesus".

Ligeledes blev inden for de første få årtier af kirkens historie en bestemt menighedspraksis normgivende, omend der var lokale varianter og tilpasninger. Paulus minder f.eks. korintherne om, hvad der er generel skik og praksis i Guds menighed (1 Kor 11:16; 14:34-36), og advarer dem mod at lægge deres egen kurs. Se også hans instruktioner til Timotheus i 1 Tim 3:14-16.

Hold fast ved det væsentlige

Generelt mener jeg, at der er en tendens i frikirkerne til at sidde for løst på traditionen og til mere at lade sig lede af pragmatiske grunde og af hensynet til, hvad der kan vinde tilslutning og skabe succes end til at være bundne af Ordet.

Nutidens evangelikale kristne har mange prisværdige egenskaber, men gennemgående er vi ikke så gennemsyrede af bibelsk tankegang, som tidligere slægter har været det, og vi kender Skrifterne langt dårligere end dem. Det er et urovarsel, især i en tid som vores, hvor alting brydes ned og intet får lov til at stå, og hvor der er megen forførelse i omløb og kirkerne generelt verdsliggøres mere og mere. Så på mange måder er der et behov for at stramme op omkring den kristne overlevering, frem for at relativisere den og skabe større og større afstand til den.

Her har jeg talt om tradition i *den grundlæggende betydning* af apostolsk overlevering og praksis. Dybest set ønsker alle sande kristne at holde fast ved den; proble-

met er bare, at vi nemt kommer til at sætte så mange andre ting i højsædet i vort kirkelige liv og vort individuelle kristenliv. Behovene hos moderne mennesker er utallige og har pr.definition uendelighedskarakter. Derfor drukner overleveringen selv, evangeliet, i bestræbelserne på at opfylde disse behov.

Kirken må udfordres af forkyndelsen

Der er meget godt i ideen om den brugervenlige kirke, og det at mennesker oplever kirken som et godt og trygt sted at komme - ingen tvivl om det. Men kirken kan blive så meget en servicekirke, at sindene og tankerne ikke længere udfordres ved kirkens forkyndelse af Jesus som Herre og dens appel og advarsel til mennesker om "at fatte et nyt sind". Så brugervenlig, at mennesker i stedet for at møde et ord, som "nedbryder tankebygninger og alt, som trodsigt rejser sig mod kundskaben om Gud og gør enhver tanke til en lydig fange hos Kristus" (2 Kor 10:4-5), bare møder en kirkelig udgave af den selvrealiserings- og terapi bølge, som raser over de rige lande for tiden.

Der har samlet sig et stort behov hos os for ikke længere så meget at diskutere strategier og taktikker som til at vende tilbage til vore rødder: Tilbage til det, "der er sket i hele Judæa, det der begyndte i Galilæa efter den dåb, Johannes prædikede: Hvordan Gud salvede Jesus fra Nazaret med Helligånd og kraft, og hvordan Jesus færdedes overalt og gjorde vel og helbredte alle, der var under Djævelens herredømme; for Gud var med ham. Og vi er vidner om alt det, han gjorde i jødernes land såvel som i Jerusalem. Ham, som de slog ihjel ved at hænge ham på et træ, ham oprejste Gud på den tredje dag og lod ham træde synlig frem, ikke for hele folket, men for os, der i forvejen var udvalgt af Gud til at være vidner, vi som spiste og drak sammen med ham, efter at han var opstået fra de døde. Og han befalede os at prædike for folket og vidne om, at det er ham, Gud har bestemt til at være dommer over levende og døde. Om ham vidner alle profeterne, at enhver som tror på ham, skal få syndsforladelse ved hans navn" (ApG 10:36-43).

Det, vi længes efter at se, er ikke så meget, at mennesker synes, at det vi siger, lyder "interessant" og "spændende" a la epikuræerne og stoikerne i Athen (ApG 17:16-18). Selv om det kan være et stykke af vejen, vi må gå med dem, må vi længes efter, at mennesker "vender om til Gud fra afguderne for at tjene den levende og sande Gud og fra himlene at vente hans Søn, som han oprejste fra de døde, Jesus der frier os fra den kommende vrede" (1 Thes 1:9-10).

Først da tør vi tro, at mennesker har hørt Guds ord som Guds ord, og det virker som Guds ord altid gør (1 Thes 2:13).

En kamp for evangeliet

Til de positive og nødvendige aspekter af at værne om overleveringen hører også *nødvendigheden af at forsvare evangeliet*.

Peter understreger, at hver eneste kristen er forpligtet

til at "hellige Herren Jesus Kristus i sit hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver os til regnskab for det håb, vi har ... med sagtnodighed og gudsfrygt" (1 Pet 3:15-16).

Det må heller ikke overses, at Paulus påbyder, at de, som er ældste og ledere i menigheden, "skal holde fast ved lærens troværdige ord, så de er i stand til både at formane med den sunde lære og at gendrive dem, der siger imod" (Tit 1:9).

Kristne skal ikke være som "uforstandige børn og slynges og drives hid og did af hver lærdoms vind, ved menneskers terningekast, når de med snedighed fører os på lumske afveje, men sandheden tro i kærlighed skal vi i ét og alt vokse op til ham, som er hovedet, Kristus" (Ef 4:14-15).

Alle bør vi kende nødvendigheden af at "tage Guds fulde rustning på, for at vi kan stå imod på den onde dag, overvinde alt og bestå, stå fast og spænde sandhed som bælte om lænden og iføre os retfærdigheden som brynje og som sko på fødderne tage villighed til at gå med fredens evangelium og overalt løfte troens skjold, gribe frelsens hjelm og Åndens sværd, som er Guds ord" (Ef 6:10-18).

Kristen tro er et liv levet

Kirken er efter sit kald og sin bestemmelse "*Sandhedens søjle og grundvold*", arnestedet for "*gudsfrygtens hemmelighed*", som er "han, som blev åbenbaret i kødet, retfærdiggjort i Ånden, set af englene, prædiktet blandt folkene, troet i verden, taget op i herligheden".

Kirkens tro og bekendelse er følgelig ikke vilkårlig og diffus, overladt til, hvad vi føler er rigtigt. Den er "én gang for alle overdraget de hellige", hvorfor vi også er skyldige at kæmpe for den (Jud 3).

Den kan fremlægges i "sande og forstandige ord" (ApG 26:25; Ef 6:19-20; Kol 4:3-6). Den udtrykkes ofte i Det nye Testamente i et sprog², som klart lægger op til at være et slags credo, og som er forbilledet for de senere trosbekendelser, som den apostolske trosbekendelse (Apostolicum) tilbage til det 3. århundrede; den nikænske trosbekendelse fra Kaldedon 451 og den athanasianske trosbekendelse fra begyndelsen af det 6. århundrede³.

Det fremgår tydeligt af udtryk som f.eks. "gudsfrygtens hemmelighed", at kristen tro aldrig kun er lærdom, og noget vi forholder os til med hovedet, men som Guds frelsesplan for hele mennesketilværelsen er den *også et påbud*, som sigter "på kærlighed af et rent hjerte, af en god samvittighed og af en oprigtig tro" (1 Tim 1:5).

At forkaste den gode samvittighed er at "forville sig bort" og "lide skibbrud på troen" (1 Tim 1:19). "Guds vor Frelses lære", som Paulus kalder evangeliet i Tit 2:10, tilsiger os at vandre og handle i overensstemmelse med Gud, som i "godhed og kærlighed til menneskene" har handlet over for os.

Vi, som selv engang var "uforstandige, ulydige og på afveje og lå under for alle mulige tilbøjeligheder og lyster og levede i ondskab og misundelse og var forhadet og hadede hinanden" (Tit 3:3ff).

Føleri og sanselighed

Som vort intellektuelle liv og vor vilje gennem evangeliet bliver underlagt Jesus Kristus, således sætter evangeliet sig også dybe spor i vort *følelsesliv*, og ikke bare for øjeblikket, men for livet, som det retter mod evigheden.

Det er altid svært at tolke et andet menneske, især hvad det føler; vi formår dårligt nok at forstå os selv. Men på nogle områder er jeg bange for, at de følelser, som mange kristne, måske især nogle unge kristne længes efter, ikke er oplevelser af Jesus Kristus, men mere sanselige oplevelser.

Vi kan nemlig søge efter det såkaldt åndelige på en sanselig eller kødelig måde, endda en sjælelig måde, som Paulus minder os om i 1 Kor 2:14-3:4. Jeg vil på ingen måde sætte mig til dommer over nogen kirke eller nogen gruppe af kristne eller nogen enkelt kristen.

Men er det rigtigt, at det sanselige har holdt sit indtog hos os? At vi ikke altid skelner tilstrækkeligt mellem det sanselige og den dybe ægte oplevelse af Kristi kærlighed, som præger os for livet?

Det sanselige fremmer ikke oplevelsen af Kristus,

ikke af, at man er i Toronto, i Pensacola eller Seoul, eller hvor det foregår. Den følger Jesus Kristus og hans evangelium, og Jesus har faktisk lovet os at være alt det for os.

Hvad sker der med Paulus, som han reflekterer over "Kristi *uransagelige* rigdom"? Han bøjer i fængslet sine knæ for Faderen og beder om, at han "i sin herligheds rigdom vil give os at styrkes i det indre menneske, så vi må være rodfæstede og grundfæstede i kærlighed, så vi sammen med alle hellige får styrke til at fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og til at kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så vi fyldes, til hele Guds fylde nås" (Ef 3:15-19).

Vend tilbage til kilden

Når jeg har beskæftiget mig så meget med indholdet af den kristne overlevering (tradition) om Jesus gennem apostlene, som jeg har i denne artikel, skyldes det min fornemmelse af, at vi nutidige vesterlandske kristne langt fra altid forstår, hvilken rigdom der er i nytestamentlig kristendom.

I takt med, at kristne kender Det nye Testamente dårli-

Overleveringen selv, evangeliet, kan drukne
i bestræbelserne på at opfylde de utallige
behov, der er hos den moderne kristne.

tværtimod kan det blokere. For forudsætningen for at kunne opleve Kristus er at blive bevidst om sin tomhed uden ham, bevidst om sin syndighed og fortabthed, og hvor umuligt det er at klare tilværelsen uden ham.

Den der ved, at Jesus alene har livets ord, han har oplevet, at "al mad" her på jorden er forgængelig, uanset hvor meget vi arbejder for den. Han vil opleve igen og igen, at Kristus er livets brød, kommet ned fra Himmelen for at give os liv. Han vil erfare, at ingen uden han har det vand, som hvis vi drikker af det, skal vi aldrig mere tørste. Han ved, at når vi følger ham, er vi aldrig i mørket, og at vi som en gren på ham bærer frugt til Guds herlighed og til andres gavn og til evig glæde for os selv. Det menneske har allerede en forsmag på det evige liv, det menneske har allerede smagt noget af den herlighed, som venter det hos Gud⁴.

Hvad mere kan vi forlange af oplevelse?

Hvilke andre oplevelser vil vi sætte i dets sted? Er det da ikke "svimmelhøj"? Hvilken glæde kan sammenlignes med glæden i Herren, Guds riges glæde? Hvilken fred overgår den fred, Jesus giver, hvilken mættelse er så dyb og herlig som den, han skænker?

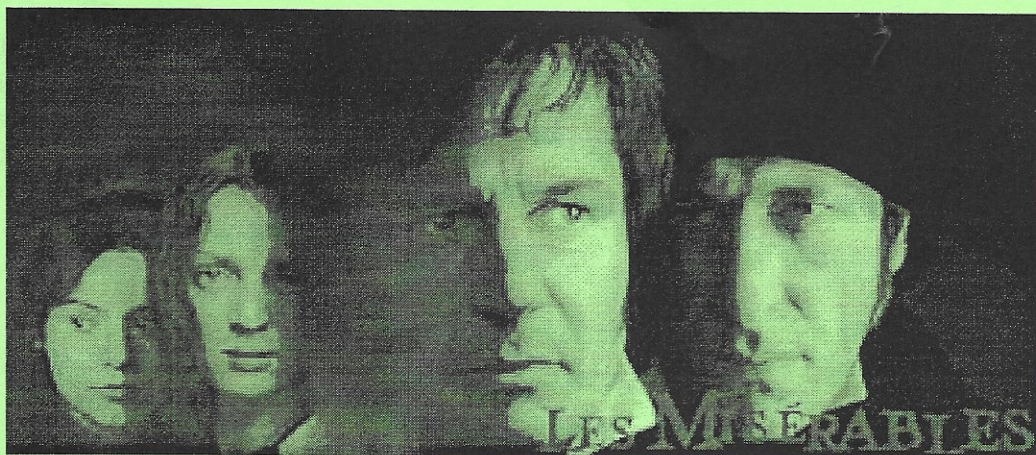
Den oplevelse og mættelse er ikke afhængig af musik og dans og af æggende og følelsesstimulerende ord, ikke afhængig af at man falder eller oplever "latter i Ånden",

gere og dårligere og i takt med, at forkyndelsen bliver mere og mere tilfældig og pragmatisk orienteret, går mere af den enorme skat fra Det nye Testamente tabt for os. Og vi bliver fattigere og fattigere derved. Den fattigdom kompenserer vi, ligesom Juda, ved at grave os flere og flere "sprukne cisterner, som ikke kan holde vand" (Jer 2:13). I stedet for burde vi vende tilbage til kilden.

Noter:

1. Andre eks. er 1 Kor 7:10 (stillet over for vers 12 og 25); 1 Kor 11:23ff; Gal 2:1-10; Ef 4:20-21; 1 Thes. 4:15ff.
2. 1 Tim 3:14-16 er klart sådant et eksempel. Andre eksempler er Rom 10:6-13; 1 Kor 15:1-11; Ef 4:7-10; Fil 2:6-10; Kol 1:14-20; 1 Tim 1:15; Heb 1:1-14 og 1 Pet 1:3-9 og flere andre steder
3. Disse bekendelser med historiske noter er gengivet i Leif Granes "Den danske Folkekirkes Bekendelsesskrifter" udgivet af Det danske Bibelselskab i 1976, side 12-31.
4. Alle henvisninger er til Jesu ord i Johannes-Evangeliet: Jesus som livets brød (6:27-29; 47-51; Jesus livets vand (4:13-15; 7:37-39), Jesus som livets lys (8:12; 9:6; 12:35-36), Jesus vintræet (15:1-8); til Jesu egne skænker han og bereder han den herlighed, han selv havde hos Gud før verdens tilblivelse (17:24-26).

LES MISERABLES

En omtale af bogen og den seneste filmversion af "De Elendige"

Af Carsten Thomsen

I januar sidste år fik jeg spoleret min nattesøvn et par dage, da jeg blev opslugt af romanen "De Elendige". Victor Hugos storslåede historie om galejsslaven Jean Valjean, der møder den nåde, der fuldstændig forvandler hans liv.

Romanen er blevet opført som en populær musical og desuden filmatiseret flere gange, senest af den danske filminstruktør Bille August, hvis film nu kan lejes på video. For dem, der ikke lige kan overskue at gå i gang med bogens 6-700 sider, er videoen yderst seværdig.

"De Elendige" er en af verdenslitteraturens store klassikere. Victor Hugo forklarer selv, hvad bogen handler om:

"Den bog, læseren her har for øje, er fra den ene ende til den anden, i sin helhed og i sine enkeltheder...en skildring af vandringen fra det onde til det gode, fra uretfærdighed til retfærdighed, fra det falske til det sande, fra raddenskab til liv, fra dyriskhed til pligt, fra helvede til himmel, fra intethed til Gud."

Hugo er i sin roman ude i et politisk ærinde, hvor han beskriver det umenneskelige og uretfærdige sociale system i Frankrig i det 18. og 19. århundrede med hovedvægt på den tids revolutioner. Han fortæller om under-

klassen, samfundets udskud, der gør sig fri af undertrykkelsen for at blive vurderet efter deres menneskelige egenskaber. Deraf navnet "De Elendige". Bogen er dog meget mer end et politisk manifest. Den er rig på bibelske symboler og temaer, som skyld, retfærdighed, tilgivelse og nåde.

Valjean møder nåden

Hovedpersonen Jean Valjean er blevet løsladt fra en fængselsstraf på 19 år, for at have stjålet et stykke brød. Han får husly hos en præst, men takken for denne venlighed er, at han stjæler præstens sølvstøb. Jean Valjean bliver kort tid efter flugten pågrebet og af nogle soldater ført hen til præsten, der skal identificere ham. I stedet giver præsten Valjean to sølvlysestager og siger, "Du glemte disse".

Da soldaterne er gået, siger præsten: "Jean Valjean, min broder, De hører ikke længere det onde til, men det gode til. Det er Deres sjæl, jeg køber. Jeg drager den bort fra den onde ånd og giver den til Gud."

Mødet med den barmhjertige præst bryder Valjeans bitterhed og vrede. Derefter viser romanen os den sande kraft i et liv, der er løskøbt af og forsonet med Gud. Den

tidligere galejslave møder utallige udfordringer og megen modgang, men alligevel vælger han barmhjerlighedens vej. Han opdrager en forældreløs pige, han viser som borgmester godhed mod det arbejdende folk, han redder en tidligere straffefanges liv, viser nåde mod den politichef, der hele sit liv har forfulgt ham, ja, besvarer ondt med godt, hvor end han går.

De Elendige er en skildring af vandrigen fra uretfærdighed til retfærdighed, fra intethed til Gud.

Victor Hugo

Javert: Lovens strengthed

Hans modsætning møder vi i politichefen Javert, der i sin iver for at opfylde lovens bogstav med en voldsom hensynsløshed forfølger Valjean. I sin hævnthirst glemmer han at vise mennesker den mindste barmhjerlighed. I hans system er der kun to slags mennesker. De onde og de gode, og har du først en gang begået en kriminel handling, er du stempet og uden mulighed for at forbedre dig. En helt igennem farisæisk holdning.

I bogens slutning kommer det til et endeligt opgør mellem de to vidt forskellige livssyn. Filmens slutning er meget forenklet, hvilket oftest er tilfældet, når en roman skal koges ned til to timers fortælling. Javerts ræsonnement over sit spildte liv fylder 10 sider i romanen, men sammenfattes i filmen i nogle få sætninger.

Men filmens stærke side er, at den vælger at fokusere på Valjean og Javert, og trækker dermed klart de to temaer frem, lov og nåde. Symbolsk fortalt i de to hovedpersoner.

Selverkendelsens øjeblik

Javert finder nemlig til sidst ud af, at hans liv er bygget på en løgn. Hans foresatte, den han står til ansvar overfor, er ikke i sidste ende politidirektøren, men Gud. Victor Hugo skriver:

“Han følte visheden forsvinde. Loven var i hans hånd som et brudt sværd...En helt ny verden åbenbarede sig for hans sjæl, nu da han havde modtaget og gengældt en velgerning, en verden, der rummede opofrelse, barmhjerlighed, overbærenhed, en verden, hvori medynk gjorde vold på lovens strengthed, hvori der blev taget hensyn til personerne, hvor der ikke længere var tale om en endelig domfældelse og ingen absolut fordømmelse fandt sted, en verden, hvor der åbnede sig en mulighed for, at loven kunne få tårer i øjnene, og hvori man skimtede en retfærdighed efter Guds vilje, der gik i modsat retning af retfærdigheden efter menneskenes skøn.”

Hvordan Javert handler efter sit gribende ræsonnement, skal jeg ikke afsløre.

En bedre vej

Hvor langt Victor Hugo har villet strække sine symbol-ladede hovedpersoner er jeg ikke klar over. Men “De Elendige” giver lejlighed til at reflektere over, hvordan vi selv værdsætter den tilgivelse, vi har mødt i vore liv. Den tilgivelse som kun er mulig gennem Jesu stedfortrædende død og opstandelse.

Jesu liv bør stå malet for os, som præsten i Valjeans liv. De to sølvlysestager var i hele Valjeans liv et skinnende symbol på det afgørende øjeblik, hvor han mødte tilgivelsen, for os er symbolerne synlige i nadverens brød og vin. Den bitre kalk, der forsøder vore liv.

Hævnen og det at give igen, at tryne folk, der gør os ondt og behandler os dårligt, ligger umiddelbart for som den naturlige vej. Men lad os ikke glemme ham, der tålte spotten. Selv de mindre udgaver af Javert vi vil møde på vor vej, stiller os over for udfordringen at give igen med

Et citat til eftertanke:

Under en artikel med overskriften “Andres lidelser er lette at bære” skriver journalist Birgitte Bollmann i Politiken den 23. august 1999 bl.a. følgende (hun refererer til sine vanskeligheder med at få bestemte artikler, hun har skrevet optaget i avisen): “Hvem gad sig tage af, hvordan asylansøgere behandles? Hvis jeg havde haft moral - og det er pointen - så havde jeg blæst på pengene og bare skrevet et harmdirende læserbrev. Men det gjorde jeg ikke. Som en klog mand engang sagde: Andres lidelser er lette at bære.

Det er det, der er så uhyggeligt, når uret bliver vane. Man mister sin vrede, sin retfærdighedssans og sit ork til at gøre noget. Og dermed er man blevet et mindre menneske.”

Kristent Perspektiv” udgives af Perspektiv Bibelskole. Sekretariatet v. Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV. Redaktion:

Carsten Thomsen (ansv. red),

Hvidbjergvej 9, 1th, 2720 Vanløse, e-mail: ct1@image.dk, tlf. 38

71 25 74, , Louis Nielsen, Lungstedløkken 2, 5250 Odense SV, tlf: 65 96 38 37, Karl-Jørgen

Helmich, Østergade 51, Trolldhede, 6920 Videbæk, tlf: 97 19 44

82. Bladet udgives 4 gange om året. Det udsendes gratis til studerende på Perspektiv Bibelskole. Årsabonnement: 75 kr.